

Valiantsina Smòlnikova: “Les nuclears són una espasa de Damòcles per al món”

written by Mercè Feliu | 26 d'abril de 2016

Valiantsina Smòlnikova. Pediatra a la regió bielorussa Buda-Koshelevo, fundadora i primera presidenta de l'associació Nens de Txernòbil. Tal i com en el llibre La pregària de Txernòbil, de Svetlana Alexiévix (darrer premi Nobel de Literatura 2015), presenta dades i testimoniatge d'uns fets que encara ara estan succeint, i que ha explicat en la xerrada organitzada per [Tanquem les Nuclears](#) en la commemoració del 30è aniversari de la catàstrofe.

Amb paraules d'Alès Adamòvitx “Txernòbil no s'ha quedat enrere sinó que està al davant”...

Efectivament, les conseqüències de la catàstrofe són plenament presents, si bé els nivells de radiació han baixat, s'han produït avanços mèdics i l'economia del país ha millorat. Però la realitat és el decreixement de la població i la contaminació dels terrenys de cultiu per milers d'anys. El 100% de la població té incorporada la radioactivitat dins del seu organisme destruint-ne la salut. Com a professional de la medicina, he pogut constatar en els darrers 10 anys l'augment de diferents patologies genètiques en els nostres fills i he fet un seguiment de l'evolució i dinàmica de la salut dels nens al llarg del seu creixement. Persones afectades per conjunts de malalties i increments dels casos oncològics i patologies del sistema circulatori, respiratori, endocrí i digestiu.

Tot això deu estar quantificat.

Amb dades oficials del govern bielorús, l'any 1985 a la regió Bielorússia de Buda-Koshelevo érem 51.000 habitants, amb una

taxa de mortalitat del 14,2 per mil, i una taxa de naixements del 15,2 per mil, per tant un increment natural de la població del 3,8%.

30 anys després de Txernòbil, la població ha baixat a 30.000 habitants, dels quals només 6.000 són nens. Des del 2006 hi ha unes polítiques estatals sense precedents per estimular els naixements: donar diners per a cada criatura, les famílies nombroses tenen accés a vivenda gratuïta i beneficis de tota mena. Però la gent encara té por a tenir criatures amb malformacions, es practica el diagnòstic prenatal, els parts són amb dificultat i un 25% de les parelles són estèrils. Només un 33% de la població infantil es pot considerar sana.

Vostè és membre fundadora de l'entitat Nens de Txernòbil. La tasca del govern ha estat insuficient?

Cap estat està preparat per una catàstrofe d'aquesta magnitud. Una comissió d'experts independents internacionals ha considerat que per pal·liar les pèrdues de l'economia bielorussa durant aquests 30 anys caldria invertir 235.000 milions de dòlars, entre 25 i 30.000 milions de dòlars ha sigut la inversió real. En quatre grans programes estatals que han realitzat una gran feina per eliminar fonts de radiació. Tanmateix, ni Japó pot evacuar a tothom, i continua vivint gent dins el territori contaminat d'alt risc a 30 km de la Fukushima.

Des de l'associació els Nens de Txernòbil a més de realitzar estudis sobre els efectes de la radiació, també promovem les estades de nens de la regió a l'estranger, per al seu sanejament. [Osona amb els nens](#), és una entitat catalana vinculada amb la nostra associació i que cada any, des del 1996, organitza estades de nens bielorussos a Catalunya per tal de millorar la seva salut. Ja han visitat Catalunya més de 1.300 nens. Aprofito per fer una crida, enguany encara manquen 3 o 4 famílies per tal de donar cobertura a tots els infants.

Quins són els valors de radiació amb què conviu la població a la regió de Buda-Koshelevo?

La radiació interna d'un nen és d'entre 30-35 Bq/kg. Quan els infants marxen fora s'alimenten amb menjar no contaminat, i en tornar estan a pràcticament a zero. Posteriorment retornen als valors anteriors. El que indica la presència constant d'una dosi de baixa radiació.

Quines conseqüències se'n deriven d'aquesta dosi de radiació?

Com ja he dit, només 1 de cada 3 nens es pot considerar sa. En la franja dels joves, abans de l'accident, entre un 73-75% eren aptes pel servei militar, mentre que el 2006 només un 38% i el 2015 un 48%, degut a malalties cardíaques, del sistema nerviós, congènites i mentals. L'embaràs satisfactori només es produeix entre un 10 i un 15% de les dones.

En la franja adulta, darrerament han augmentat molt les malalties oncològiques, especialment el càncer de tiroides, que és causa de mort directa.

I sobre la qualitat de vida?

La conseqüència directa de la radiació és una disminució de la qualitat de vida, i el que comporta haver de fer front a malalties de forma reiterada: famílies amb tots els membres afectats, problemes econòmics, la dificultat del reconeixement per part de l'estat del grau d'invalidesa, o fins i tot obviant en la defunció la relació directa amb l'accident, nens passant la infància a l'hospital, increment de drogues i suïcidis entre el jovent. Les principals víctimes són els evacuats i els liquidadors, però també afecta a tota la resta de la població.

Què en pensa que 30 anys després d'aquesta catàstrofe s'estigui planejant de nou la construcció d'una gran central nuclear de 2400 MW en territori bielorús?

Putin ha donat 10.000 milions de dòlars per construir dos reactors. És el lobby nuclear: USA, França i Rússia. La població bielorussa hi està molt en contra. Però van neutralitzar a les persones que estaven en contra d'aquest projecte, alguns acomiadats de la feina, d'altres empresonats, i amb mètodes diferents, espantant, amenaçant. La força dels

poders estatals és encara molt gran a Bielorússia. Imagineu que després de les eleccions tots els candidats van ser empresonats. Ara aquest projecte s'està aixecant i construint. Afortunadament els diners arriben molt a poc a poc perquè Rússia està passant una crisi molt forta, i nosaltres contents. El que ens preocupa és qui hi treballarà en aquesta central? Quina serà la qualitat professional dels especialistes que hi treballarà? On són els estudis sobre les conseqüències d'un possible accident?

On podem trobar la informació, divulgació sobre les conseqüències i dades?

Encara no divulguem en la nostra pàgina web de recent creació, si bé hi ha una revista alemanya que sí que en fa divulgació [IPPNW, International Physicians for the Prevention of the Nuclear War](#).

La radiació és un enemic silenciós, cal combatre'l com també el secretisme i l'ocultació dels poders estatals que en minimitzen les conseqüències i silencien el problema. De fet s'estan deixant de fer els estudis de control de radioactivitat que es realitzaven en els infants, ja que cap estat del món pot complir amb les seves obligacions vers a la població davant d'una catàstrofe d'aquesta magnitud. L'energia nuclear és una espasa de Damòcles per a tot el món.